



Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji 3. maj - 16. maj 2024. godine

Sloboda izražavanja

SNS saopštenje targetira novinare i aktiviste

Zvanično saopštenje SNS-a iz Novog Sada, u tabloidnom maniru targetira novinara Dinka Gruhonjića i aktiviste Brajana Brkovića i Mirana Pogačara. Tekst objavljen na zvaničnom sajtu Srpske napredne stranke obiluje šovinističkim uvredama i već viđenim označavanjem kritičara režima kao “srbomrzaca”. Saopštenje se javlja u svetlu predizborne kampanje za predstojeće lokalne izbore i jasan je pokazatelj odakle dolaze kampanje targetiranja koje se potom šire u pro-vladinim medijima. Kampanja protiv Dinka Gruhonjića, u kojoj su učestvovali i predsednik države i ostali funkcioneri SNS-a, dovela je do ozbiljne ugroženosti bezbednosti ovog novinara i njegove porodice.

Muškarac snimao ekipu N1

Reporteru i kamermanu televizije N1 prišao je i počeo da ih fotografiše nepoznati muškarac, za koga se pretpostavlja da je strani državljanin. Muškarac je snimao ekipu N1 i postavljao im je pitanja ko su i sa koje televizije. Ekipa N1 je bila na lokaciji na Novom Beogradu gde je bio parkiran veći broj autobusa sa kineskim državljanima koji su doveženi da isprate posetu kineskog predsednika Srbiji. Organizovano su dovoženi i građani/ke iz različitih gradova Srbije, koji su dolazili u Beograd preko javnih preduzeća u kojima su zaposleni. Zbog čega je muškarac ispitivao novinarsku ekipu na radnom zadatku i zašto je i sa kojom svrhom fotografisao novinara i kamermana ostaje nejasno. Ometanje novinara/ki u obavljanju njihovog posla, vid je opstrukcije slobodnih medija i nepristrasnog i objektivnog izveštavanja i informisanja javnosti.

Potencijalan primer cenzure na Radiju Beograd

Rubrika “Pitanje jutra” u okviru emisije “Uhvati dan”, u sklopu koje se u program uključuju građani/ke kako bi govorili o gradskim problemima, iznenada je ukinuta. Ovo se, slučajno ili ne, desilo nakon što je slušalac prilikom uključanja kritikovao predsednika države Aleksandra Vučića. Iz RTS-a su negirali da ukidanje rubrike ima veze sa tim uključanjem. RTS u saopštenju pravda ukidanje potrebom za novim načinima komunikacije sa slušaocima/teljama, a u skladu sa savremenim trendovima, ipak indikativno je da su odluke o novim idejnim rešenjima za emisiju donešene nakon javno iznešene kritike.

Teško stanje slobode medija u Srbiji

Prema izveštaju Reportera bez granica, Srbija je pala za 7 mesta u odnosu na 2022. godinu po Indeksu slobode medija. Srbija je u izveštaju za 2023. godinu zauzela 98. mesto što je svrstava u četvrtu zonu - zonu teškog stanja. U Srbiji su vladajuća stranka i prorežimski mediji pojačali napade na nezavisno novinarstvo, navodi se u izveštaju, a ističe se i ruski uticaj. Svakodnevno smo svedoci načina na koji se predstavnici/e vlasti odnose prema nezavisnim novinarima/kama. Agresivna komunikacija kojoj su izloženi dovodi do normalizacije nasilja i konsekvantnih pretnji u digitalnoj sferi, ali i fizičkih napada u realnosti. U kakvom su položaju novinari/ki u Srbiji, govori i primoranost direktora programa televizije N1 da donese odluku da novinari/ke ove kuće više ne odlaze na konferencije Aleksandra Šapića zbog redovnog ponižavanja i napada kojima su novinari/ke izloženi na ovim konferencijama od strane Šapića.

Sloboda okupljanja

Napetosti u holu Skupštine grada Zaječara

Građani/ke Zaječara ušli su u hol zgrade Skupštine grada i nakon guranja sa obezbeđenjem uspeli su da uđu na sednicu na kojoj se raspravljalo o izgradnji kamenoloma u selu Mali Izvor. Građani/ke se protive izgradnji kamenoloma i već duže vreme ukazuju na moguće štetne posledice po životnu sredinu. Ipak, njihovi glasovi se retko čuju i potpuno su isključeni iz procesa donošenja odluka koje će imati uticaja na njihove živote. Nedostatak političke volje vladajućih struktura da uključe građane/ke u procese odlučivanja i kreiranja javnih politika dovodi do situacije u kojoj su građani/ke i aktivisti/kinje primorani na radikalnije poteze kako bi se njihov glas čuo. Tako je došlo do koškanja aktivista/kinja i obezbeđenja, a policija nije reagovala ni zaštitila miran karakter skupa. Na kraju je gradnja kamenoloma, kome se meštani protive, izglasana.

Sloboda udruživanja

Privođenje predstavnika/ca udruženja pred posetu Si Đinpinga

Pred posetu kineskog predsednika Si Đinpinga Srbiji, troje članova/ica društva srpsko-kineskog prijateljstva privedeni su i zadržani 48h u policiji. Pored članova društva, od kojih su dve žene u 70tim godinama, uhapšen je i brat jednog člana udruženja. Čerka uhapšenog Dejana Markovića, objašnjava da su uhapšeni bez ikakvog razloga. Ovo udruženje propagira religiozno učenje Falun Gong ili Falun Dafa, koje se suprostavlja feminizmu, homoseksualnosti, ali i Kineskoj komunističkoj partiji, zbog čega su pobornici ovog učenja progonjeni u Kini. Predstavnici ovog udruženja iz Srbije, hapšeni su i 2014. godine, takođe uoči posete kineske delegacije, jer je društvo planirilo protestni skup. Iako delovanje ove organizacije nije zabranjeno u našoj zemlji, vlasti su se povinovale zakonima druge države u progonu njoj politički nepodobnih aktera, što se sve češće dešava i kroz slučajeve progona ruskih antiratno nastrojenih državljana koji žive u Srbiji. Time Srbija gazi svoje Ustavom i zakonom zagarantovane slobode i prava.

Šapić agresivan prema građanima/kama

Na konferenciji za medije Aleksandra Šapića, na kojem je ponovo govorio o uređivanju Savskog keja, okupila se grupa građana i aktivista udruženja "Za naš kej". Oni su hteli da postave pitanja trenutnom gradonačelniku i da izraze svoje nezadovoljstvo njegovim radom na čelu glavnog grada kao i da ukažu na brojne afere koje su se desile u prestonici za vreme njegovog mandata. Događaj je obeležilo nedolično ponašanje gradonačelnika koje je kulminiralo kada je oduzeo telefon jednom građaninu i bacio ga na zemlju. Nasilno ponašanje i rečnik Aleksandra Šapića već duže vreme prolaze bez ikakve reakcije rukovodstva Srpske napredne stranke ispred koje je postao gradonačelnik, što i ne iznenađuje jer ova stranka i njeni članovi/ce redovno na ovaj način komuniciraju sa političkim neistomišljenicima. Ovoga puta verbalno nasilje prelilo se u fizičko i postavlja se pitanje dokle je spremna da ide ova vlast u gušenju svakog vida kritike? Oni koji se nalaze na javnim funkcijama dužni su da trpe veći stepen kritike, kao i da odgovaraju na pitanja novinara/ki, ipak prelaskom iz jednog izbornog ciklusa u drugi, strpljenje nosilaca vlasti i trpeljivost na kritiku je sve manja.

Bivši predsednik sindikata i dalje u pritvoru

Bivšem predsedniku Vojnog sindikata Srbije, Novici Antiću, produžen je pritvor, bez naznake kada bi sudski proces mogao početi. Podsećamo, Antić je uhapšen krajem februara pod sumnjom da je izvršio krivično delo pronevere. Potom je u martu mesecu smenjen sa čelne funkcije vojnog sindikata. Od početka se sumnja da su motivi hapšenja Antića politički, zbog javnog zastupanja interesa pripadnika/ca vojske Srbije i kritike nadležnog ministarstva. Protiv Antića su i pre ovog, vođeni različiti disciplinski postupci, koji su, sumnja se, oduvek bili politički motivisani sa željom vlasti da stavi vođstvo sindikata pod svoju kontrolu.